

Landskap: *Blekinge* Upptecknat av: *Aug. Holmberg*
 Härad: *Bråhne* Adress: *Swängsta*
 Socken: *Asarum ö. Höllaryd* (Berättat av:) *minnen fr. barndomen*
 Uppteckningsår: *1935* Född år *1860* i *Asarum, Blekinge*

Uppteckningen rör	sid.
<i>Fiske.</i>	
<i>God och dålig fiskelycka</i>	<i>1-3.</i>
<i>Regler vid fiske.</i>	<i>3-4.</i>
<i>Käck Inga fiskade.</i>	<i>4-5.</i>
<i>Gäddfiske, - "störa" gäddor. ^{6 misstänkt}</i>	<i>5-6.</i>
<i>Tur att få en mördare ^{till} binda</i>	
<i>på en metkvok.</i>	<i>6.</i>
<i>Stekem troddes skapa om sig till</i>	
<i>brax, gädda ö. aborre.</i>	<i>6-8.</i>

Bl.

4397
Fiskerelycka. J. H. Holmberg

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1.

Läsom ett gott omen ifråga om fiskerelycka var: Att man gick ut om morgonen tidigt och fastade. Börja att fiska i en ny sjö en fredag var heller inte bra. Men oberoende av dag var man ifall det åskade, ty sådana nätter tog alltid fisken bra. Och kom man tidigt en morgon med fiskeröven på ryggen i afsigt att sätta dem samma morgon, och mötte en katt eller en häring så var det förgjort rent. Därmed seremot en orrn över vägen var detta intet dåligt tecken. Och tyckades man befria en grova, som blivit omslingrad av en orrn samt band denna grova fast vid fiskematet när man satt det samma, så var detta tvärligt så vä "förslog". Allra iaktadt var: Att antingen offra till Nocken! Eller ifall man på något sätt kom åt att ställa sig väl med sjötrollen.

Röka fiskeredskapen med Johannesört och torkas borta av flygrönn var heller inget dåligt mer. Dessa gubbar kunde "signa" fiskeredskapen. Per Gummasson från Grimsmåla, Ringamåla s. n. Brukare så länge han lefde (början av 1890 talet) varje var ta sig en tur ned till Listerlandets havsfiskare och signa deras redskap.

sid 1

4397

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 11

Allt signeriet gjorde nytta, kunde man förstå derpå att han varit vår
förnyade besöken, och hade alltwå lite pengar vid återkomsten!

Tio- en och annan otillgänglig sjöstrand, kunde en stor fura växa
vari en korp byggd bo och offrade man här = (kastade på stranden) några
småfiskar. då och då kunde man va säker på god fisketur

Garn eller Njörvar, borde icke upphängas till torkning på en plats där
grisar kom åt att gå inunder dem. Då blev bestamt fiskelyckan skänd
Tio de stora sjöarne sette man på en solbelyst sandstrand gärdsgård
i en triangel från sjön, för att vara freosat. Loimen gingo för frött
omkring i snarkerna och därför var bäst att vara säker! Från sjösidan
hade man intet att frukta. En gris går olörig oberö i vatten!

Gärdskor (stora enkla) Och flötboreskor (Dubbla S) skulle helst
göras torslagsmattor och insmörjas vid beagnandet med ister
taget var en tepp som ej hade en enda svart fjärr. Om ister
som förvarades på en flaska var flera år gammalt gjort ingenting.
(För, fanns ingen fiskeriskap att köpa. Allt måste göras hemma)

J äror, skoffor i skan = (äsfat) J läran till långresen Och i

Skriv endast på denna sida!

21. 6-8 tillstånd
5/10/54

varje flötboes korrade men gerne in en pinne av flygrönn Emetan
flygrönnen troddes medföra lycka i allt. Kom någon främmand person
med närgångna frågor om hur fisket lyckats, borde man aldrig svara
härpå och när personen gick borde man spotta efter honom 3 gånger.
Får personen vindögga "Va då knappt så hjälp må då". Och en
peckelkyggig stackare var ännu "Oturigare". Ej heller borde man
sälja, ännu mindre ge bort av den fångade fisken till sådana.
Med undantag av Laxfisket, hörde jag ej i min barndom omtalas att
någon fiskelag fanns för fisket i sjöar och strömmar. Och byälver-
mannen, vilken det ilag att på bystämman tillkännagiva utkomna
förordningar, talade ej heller här om. Men glömde å andra sidan aldrig
att inskräpa de regler och plågsor som av älven brukats. Och dessa
präglades av omtänka och sunt förstånd. Man tilläts att i mån
av behov exploatera naturliga tillgångar. Doch så att aldrig någon
rovdrift fick förekomma. Man hade erfarenhet av: Att året var
långt, och målenورو många och att rovdrift väl kunde giva
"ett bra mål i dag, men tom mage i morgon". Risvasar till skydd

för fiskeryglet, lades ut varje vår i alla till byn hörande sjöar. Och härtill
 borde varje hushåll, fattig som rik vara behjälplig! Den gamla byggen-
 skapen med altermannen såsom styresman var en förträfflig institution.
 "Vi förlorade mycket då bysammanhållningen slogs i spillror!"

Mårig förkom för att fisken stordes under lektionen. Den som gjort
 sig skylrig till att fiska i en fiskeläk, hade betraktats som ridsing. Och fått
 uppbära obehag här för på alla sätt. Kvarn och bäckar voro i min barnsoms
 endast undantagsvis utstänkade eller reglerade utan blivare överallt öppna
 hålor i vilka fannne gott om fisk. Här kunde vren som helst ta sig ett
 målt fisk. Men dockmed borde det vara nog. Derfor räckte det också till
 lite till en och var. Fisken intog också då en mycket storr plats på
 allmogens matsedel än i våra dagar! Kvinnorna voro ofta lika
 duktiga till att ro en eka och sköta fisken som en karl. Men ibland
 höll det på att gå gale. Käck Junga från Hallandsbova Nykshult
 hade en dag rott ut med ekan till de många holmarne i Mörrumsån
 vid Hallandsbova för att i hålorna på holmarne fånga några fiskar.
 Men råkat komma i den ströva forsen och kastades upp på

Bleklinge
Bäckent
Åsarna & Källarp
1788

4397
Bo. Nilsson
född 1860

sid V

en värbig klippa mitt i fossew Ekau och redskapeu seglare iväg
Men sjölo kravlar heu upp på den höga klippau der heu bergades
först på sena kvällen! Klippau kallas alltsedan: "Käck Ingas hall"
Fisket med raft (=Metopö) have sina särskilda egenomligheter. Pojkars
metning talar vi ej om. Gårdfisket med raft kallas: "Slöja" Och raften
här till 8 a 9 alnar läng kallas "Slöjraft". Tältet för mask hade man
här till bete antingen löjor eller helst grovor (Jekte parvor) Detta senare
var ett stackt djurplägeri! Grovorna förvarades i fröholkar, gjorda av näver
med botten och lock av furubark, på den levande grovan = frö på folkspriket
stacks kroken in i själva ändan, mellan bakken och pressades fram så
att spetsen satt i fröans men ju lifligare fröan simmade omkring
ju förr högg gårdan Derpå levde man gårdan försigtigt till land
der man tog den med en liten häv eller högg den med hustru "Stigöra
ett pojkkast drude ej" Fötet till vanlig metraft gjordes av en kork
genom vars hål man införd en löjd större fjeder Fjederus båda upp=
stående ändar borde något brännas, för att få god tur En egenom=
lig sed! Fullkomligt analog med vad som förkom så trollkärigan

FM.

1925

Oppm. Aug. Holmberg

4397

Häringsån

Ben.

Di. e

1. 1860

i Marum

Brithne Ind
Marum + Ställberg

gjorde mjölkharar stickorna till dessa borde också brännas i båda
ändar. Å tafs en strax ovanom kroken brukade man ha sänke:
En smal blytarning som smordes om tafs en Lotta bly skulle tagas
ur fönsterblyt i takfönstret eller helst av krönt bly. D. v. säga:
bly var med tullmän stämplat importerade varor. Metraften borde
man aldrig lägga så att någon gick över den, så blev det otur Och var den
gånge vindögad eller fuskeluggig var det bäst att skära sig en ny raft
Kunde man få en "mördare" att binda på en mettkrok åt sig, så
var man säker på god tur Pettra Håken i Hoka fick en krok påbunden
av Kalle Salin som slagit ihjel en enke i Kolsko Hellarys s. u.
och denna krok var han så rädd om som ögat Han påstår själv att
han säkert fått fisk på den, om han metat i gördelhalan bak lagaren
Och när man satt på mask spottade man alltid på den, förn man kastade ut.
Ovanligt stora, och även underliga fiskar har folket än i dag rätt
mycket att berätta om. Johan Strömback som bodde invid Melesjön
mellan Korra Hoka & Jepps Hoka såg nere vid trättället vid sjöstranden
en sommar varje gång han kom därnär; En braxen så stor

Skriv endast på denna sida!

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sib VI

som en peattagris! O han va inte rävver alls O ja tore inte
Gjustra honow heller, fo ja fösto rå va inte now rejtio fisk.

Fram på sommaren oräknte sig en av Johans barnungar i sjön just
på detta stället "Se rå va necken som väntade på o ta heren"!!

Finn Jönsen: Torpare i Torngöl, möllare och sågskärare vid Emmabova
kevarn och såg berättade: "En höst jag var nere vid kevarnen och malde
här jag i rummen sett en gåvra "Fullt ut så lång som en säkrake"
(således 7 fot) o omahära gåvran va ja ette o skulle hugga mä gjustran
många gånger. Men rå va löju ja konne komma åt na. Så en natt
här ja brättom mä o mala o brydde me inte om o slä igen när
kl: va 12. Du voit en ska ha löst rå en timme ja sat på en pall
o åt på en bit bröd o bjärnen dansare på rå bästa kon tyorr!
Då ska du tro på faen rå va not som lötte hoile bjärnhjulet
sa rå hoppade o lagret nere botten, o rå ito ja såden Du förstår
rå va necken som här foskapt se te oin gåvra o rå va han
som lötte o bjärnhjulet för me. ja så allki gåvran mera
Då ette höll ja på o få stryk o bonnen fo all ja kurt me illa åt."

Olofa Johana (= Johan Olofsson) Smälbonde i Ehuta. Hon varje häst brukar
 sälja några hektoliter potatis till mig. Berättar hösten 1934 om hon var
 härute följande: "För några år sen var jag en var på Kalvön (= Gränsvä
 mellan Ehuta och Björnemåla) o. Ljustrav. En natt hade jag just fått
 ut skan på flott vatten, då såg jag en oborre som gick sakta fram-
 för skan. Den störste borre jag sett. Hade säkert vägt ett pund
 Jag skulle ett så sakta, o tänkte jag skulle komma åt o hugga
 honom o borraackan kunde me te o steka ett honom rundt om
 Kalvunga-viken flera gånger. Men lät mig aldrig komma så nära
 att jag kunde hugga en. Rätt va då va ramlade tyktan mä olven
 i sjön sa då ble skumt som i en pose. Sepäköpet tappte ja själve-
 tona (= tändstickor) i sjön sa då va omöjligt för me o veta var ja va
 Kniv hade ja som varit va i lommen. O inte hade ja glömt o Fader
 var heller. Men om mä tro då ble ena orya natt, ågust!
 Nock visste ja att mecken hällor te i sjön. Men hade aldrig sett
 honom förrän nu!! "Ett giv åts för våra forskare att annan
 finns Mecken någonstans!!"